

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discursus VI. Mittunt tunicam Iosephi sanguine tinctam ad Patrem; illius dolor.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

illis postea innotuisset, dixit: *Non vestro consilio, sed Dei voluntate huc missus sum*: Deus enim ipsorum malum consilium verterat in bonum.

Cæteroquin tria rursus hic gravia peccata commiserunt illi fratres. 1. Quia vendiderant illum in servum: Erat hæc magna injustitia, eripiebant enim *Joseph* ad quod habebat jus à natura, scilicet libertatem: unde tulit hanc legem Deus *Exodi cap. 21. Qui furatus fuerit hominem, & vendiderit eum, convictus noxæ, morietur*: Et aliqui maluerunt vitam amittere quam libertatem. Secundum crimen fuit impietas erga parentem. Tertium contemptus Dei. Denique assidue ex uno peccato ruebant in aliud.

DISCURSUS VI.

*Mittunt tunicam Josephi sanguine tinctam ad Patrem;
illius dolor.*

Iam *Joseph* venditus erat à fratribus, & ductus in *Aegyptum*; quid jam consilii? gravissimè enim peccarant contra parentem, orbando illum filio quem præ cæteris adamabat, merito ergo time-re poterant se graviter à patre puniendos, si id rescisset: Quid ergo consilii? *Tulerunt*, inquit Scriptura, *tunicam ejus, & in sanguine Hædi, quem occiderant, tinxerunt, mittentes qui ferrent ad patrem, & dicerent: Hanc invenimus: vide utrum tunica filii tui sit, an non: Quam cum agnovisset pater, ait Tunica filii mei est, fera pestima devoravit Joseph.*

Hac fraude volebant tegere malitiam suam, & ut adhuc magis occultaretur, non tulerunt ipsi-met tunicam, sed alios miserunt qui ferrent, ne suspicio suboriretur Patri illos fratrem occidisse, nam, ut ait *Ovidius: difficile est crimen non prode re vultu*, timebant crimen ex corde proditurum in faciem. Ergo omnem modum adhibent ut tegatur.

Frustra est: Dicit enim *Christus Matth. cap. 10. Nihil opertum quod non reveletur, & occultum quod non sciatur*, vel statim, vel aliquanto tempore post. Jam fratres illi tegunt crimen suum coram parente, frustra est, tandem aliquando erumpet quando veniet in *Aegyptum*.
Omnia

Omnia quidem & singula peccata hominum quantumvis in occulto facta, patebunt in die iudicii, ita tamen disposuit providentia Dei, ut plerumque etiam in hac vita revelentur ad maiorem confusionem peccatorum, & terrorem cæterorum. Scriptura multam in hac re materiam nobis suppeditat. 1. *Exodi cap. 2.* Occurrebat Moyses cuidam *Agyptio* qui percutiebat unum ex filiis *Israel*, cumque circumspexisset, inquit Scriptura, *huc atque illuc, & nullum adesse vidisset, percussus Agyptium abscondit sabulo.* Et tamen statim addit Scriptura: *Egressus Moyses die altero, vidit duos Hebræos rixantes, dixitque ei qui faciebat injuriam: Quare percutis proximum tuum? & respondit: Quis te constituit principem & iudicem super nos? num occidere me tu vis, sicut heri occidisti Agyptium? Timuit Moyses, & ait: Quomodo palam factum est verbum hoc? fecerat enim quantum poterat, ut lateret: Tamen, inquit *Salianus*, quantacumque usus fuerat circumspeditione in occultanda cæde, non potuit vitare quin res maneret in vulgus, imo deferretur ad regem *Pharaonem*, qui volebat propterea, ut ait Scriptura, *Moysen occidere.**

2. *Lib. 2. Reg. cap. 12.* narratur quantam *David* adhibuerit diligentiam, ut occultaret adulterium suum cum *Bethsabee* uxore *Vriæ*: **Ac** primum quidem vocavit *Vriam* ex castris, dixitque ei: *Vade in domum tuam, ut scilicet cognosceret uxorem suam, ut illi, & non Davidi imputaretur fætus qui ex adulterio natus est, iussit Vriam bene tractari missis illi cibis de mensa sua: Sed non ivit Vriæ domum, pernoctavit enim cum aliis aulicis ad introitum palatii, quod cum relatum esset ad Davidem, dixit illi: Numquid de via venisti? quare non descendisti in domum tuam? & ait Vriæ ad David: Arca Dei & Israel, & iuda habitant in papilionibus, & dominus meus *Ioab*, & servi domini mei super faciem terræ manent, & ego ingrediar domum meam, ut comedam & bibam, & dormiam cum uxore mea? per salutem tuam, & per salutem animæ tuæ, non faciam rem hanc.* *David* his non contentus, vocavit *Vriam*, inquit Scriptura, *ut comederet coram se, & biberet, & inconvivisset eum, qui egressus vespere, dormivit in strato suo cum servis Domini sui, & in domum suam non descendit.* Tandem *David* videns se frustra laborare ut *Vriæ* accederet ad uxorem suam, ne fortè aliquam eî suspitionem moveret, si nimium premeret, adulterium suum tegere voluit alio non minori peccato. Scripsit enim ad *Ioab* ducem qui erat in castris, & obsidebat urbem *Rabbat*, ut poneret *Vriam*, ubi acrius erat prælium, eumque dereliqueret ut percussus interiret,

teriret, atque ita factum est: Cumque nuntius missus ad *Ioab* nuntiaret *Davidi*, quid actum esset *Vriam*, quasi ipse illius cædis prorsus inscius esset, respondit: *Varius eventus est belli, nunc hunc, nunc illum consumit gladius*: Vade, & dic *Ioab* ut propterea non despondeat animum, sed strenuè pergat in obsidione. Poterat-ne majora & efficaciora media adhibere ut adulterium maneret occultum? frustra omnia, nam post omnia venit ad illum *Nathan* Propheta dixitque illi ex parte Dei: Tu in abscondito occidisti *Vriam*, & uxore ejus abusus es, ego autem faciam verbum istud in conspectu omnis *Israel*, & in conspectu solis. Ergo nihil tam occultum, ut ait *Christus*, quod non revelabitur.

Peccata
latere
non pos-
sunt cri-
am in
hac vita.

Denique peccata latere non possunt, quantumvis illa conemur abscondere: In occulto peccas, sed non silebit iniquitas cum te prostraverit. *Cain* clanculum fratrem occidit: Nullus parricidii testis, nullus iudex, denique in agrum exiit ut secreto cædem patraret: verum patrato scelere, ipse sanguis iniquè profusus clamare cœpit de terra. Hinc dicebat illi Deus *Genes. cap. 4. Si malè egeris, statim in foribus peccatum tuum aderit*. *Indas* tam placidè *Christum* prodidit ut latente in corde proditione, ex eadem patina cum *Christo* canaret. Post proditionem verò ita in ejus pectore clamare proditio, cœpit, ut potius laqueum eligeret quo se suspenderet, quam clamorem istum ferret.

Non ibi quiescit scelus ubi nascitur: Videtur *David* hoc voluisse significare, cum ait *Psal. 139. Cogitaverunt iniquitates in corde, tota die constituebant praelia*: Vides hic quod occulta in corde iniquitas ita erumpat, sicuti clangore tubarum, & tympanorum strepitu, & clamore pugnantium, & bombardarum explosione, bellum se prodit: hoc est quod *David* ait: Peccasti in corde, & in occulto, non manebit occultum, sed erumpet cum strepitu & clamore sicut bellum. Ignis quantumvis occultus in domo, detegitur per fumum, numquam illum celabis quamdiu caminus est. Mergitur quis in mari, ad fundum usque pervenit, & occultissimè perit, ubi vero perierit, ab imo ad summum ejicitur & fatens cadaver in littore jacet toti mundo conspicuum: minimum, inquit *Christus*, est granum Sinapis, & latet sub terra dum putrescit, verum ubi computruerit, assurgit in truncum, explicat ramos, & ingens ad arborem concursus volucrum fit. Sic minimum putatur peccatum cum patratur, & in abscondito fit, sed erumpit suo tempore, & sese per

per hominum ora perque domos diffundet, juxta illud proverbium etiam corvi prodent. Tam occultè sol vapores bibit è terra ut à nemine videantur, sed ubi in nubem evasère, se manifestant imbribus, fulguribus, ac tonitruis.

Nullum crimen plerumq; occultius committitur quam impudicitia: Ideo, meo quidem judicio, floribus comparata est, non tantum quia fragilis est & vana, sed quod odore se prodat, latere non potest flos, etiam cum absconditus est, proditor illius est odor vel factor: Simili modo luxuria quæ latet in corde, suo factore animum peccasse indicat, facitque ut etiam post mortem fateat, dum homo vix expiravit.

Denique ipso etiam sæpe elucet in vultu. Amabat impudico amore fororem suam *Thamarem Amnon* primogenitus *David*, sed iste amor ita se prodebat in vultu, ut ab omnibus aulicis notaretur.

Idem plerumque evenit in aliis peccatis. Quare putatis Apostolum *Petrum* & non *Ioannem* interrogatum in domo Pontificis ab ancilla, an esset ex discipulis *Christi*? uterque admissus erat in domum, & *Ioannes* notior erat Pontifici quam *Petrus*. Ancilla tamen fabulatur cum ignoto, & non alloquitur familiarem Pontifici: Puto quod ista ancilla, dubitationem & timorem, notas animi, in vultu *Petri* reflexerat, hinc illi exprobrabat quod esset discipulus *Christi*, timor elucens in vultu hominem prodebat. Sicut enim, ut ait *Ecclesiasticus cap. 8. Sapientia hominis lucet in vultu ejus*, sic suas vultui notas imprimit insipientia peccatoris: Probè hoc sciebat *Cain*, quamvis enim tam occultè occiderat fratrem, ut putaret etiam Deum cædis illius non esse conscius, timuit tamen ne quis obyii hanc in ejus vultu viderent, & illum occiderent ut *Abelis* mortem ulciscerentur, dicebat enim Deo: *Omnis qui me invenerit, occidet me*: Nulli notum erat homicidium nisi soli Deo, quid ergo timendum ab hominibus, & quidem ab omnibus qui nihil prorsus sciebant? timebat ergo hoc unumquemque visurum ex vultu.

Verum tam cæci sunt plerique peccatores ut sua peccata quæ hominibus manifesta sunt occulta penitus esse existiment. Hanc stultitiam clarè videre possumus in *Juda*, proditore, & nullibi melius: Dicebat *Christus Matth. cap. 26. discipulis suis simul secum assidentibus mensæ: Amen dico vobis, quia unus vestrum me traditurus est, & contristati valde, ceperunt singuli dicere: Numquid ego sum Domine?*

at ipse respondens ait: Qui tingit mecum manum in parapside, hic me tradet: Respondens autem Iudas qui tradidit eum, dixit: Numquid ego sum Rabbi? omnes Apostoli ex prædictione Christi trepidabant, & interrogant singuli, cum tamen in conscientia sua scirent se innocentes: Iudas verò sine metu, & quasi prorsus innocens foret, interrogat Christum, & manum etiam in parapsidem mittit, sed quo fine hoc explicat nobis D. Hieronymus; Dixerat, inquit, Dominus: Unus vestrum me tradet, perseverat proditor in malo: Ipse reliquis retrahentibus manum, solus manum in parapsidem cum Christo mittit, ut audacia bonam conscientiam mentiretur: Tam enim cæcus erat ut putaret neminem proditoris illius esse confcium, cum tamen Christus illum publicè, quamvis tacendo nomen, redarguisset.

Vide ergo differentiam inter Iudam, aliosque Apostolos, hi sciebant se puram ab omni labe habere conscientiam, & tamen timent ne fortè verum sit quod ipsa veritas prævidebat. Iudas vero, inter evidentissima signa proditoris, nec timet humanæ conscientie fragilitatem, nec divinam reveretur præscientiam, existimat crimen suum latere posse, & sui cordis consilium occultum esse.

Accipe aliud exemplum mulieris Samaritana, quæ veniebat ad fontem juxta quem fatigatus ex itinere Christus confederat, ut Ioannes narrat cap. 4. Dicebat illi Christus, voca virum tuum: Respondit illa: Non habeo virum; bene, inquit Christus, dixisti quia non habeo virum, quinque enim viros habuisti, & quem jam habes, non est tuus. Ipsa rei novitate percussa, Domine, inquit, ut video, Propheta es tu: Non video ego quomodo mulier ista Christum pro Propheta haberet, quia dixerat quod quinque viros illegitimos, ut putat Augustinus; habuisset. Quid enim in tota civitate poterat esse magis publicum, & omnium ore decantatum quam illius incontinentia, quæ tot viros habuerat quibuscum peccaverat, & adhuc sextum habebat quicum vivebat in adulterio: sed tam erat excæcata, ut quæ publicè nota erant, & quasi, ut vulgò dicimus, ambulabant per plateas, tam occulta esse existimabat, ut à nemine sine revelatione divina, vel spiritu prophetiæ, cognoscaut sciri possent.

Sic plurimi alii peccatores quasi nihil egissent, cum sint infames, capite in cælum elato incedunt, & comparent in publico quasi puri ab omni labe, & innocentes: Atque ita fit ut tales homines dum sua peccata aut non vident, aut nolunt videre, maximè acuti sint in pervidendis defectibus alienis.

Patet

Patet inter alios in *Pharisæo* qui in templum venerat oraturus. Homo erat, ut cæteri *Pharisæi*, plenus vitiis, hoc est superbus, hypocrita, in dandis eleemosynis, & in faciendis longis orationibus publicè in plateis, nihil aliud captans nisi vanam gloriam, & gratiam hominum, superstitiosus, viduarum deceptor, omnium aliorum contemptor, infamis propter injustitias &c. Hic tamen tam cæcus erat ut nihil horum videret, dicebat enim: *Non sum sicut cæteri hominum*, nullum excipit, omnes flagitii arguit, se solum deprædicat, dicens: *Iejuno bis in sabbato, decimas do omnium quæ possideo, sed quales sunt cæteri homines? raptores*, inquit, *injusti, adulteri*: Ecce, videt in aliis etiam peccata quæ non erant, falsum enim erat quod omnes reliqui homines, nullo excepto, tales erant, quales ipse depingit: videbat retro se stantem aliquem *Publicanum*, ille, inquit, est raptor, injustus; verum quidem est quod *Publicanus* ille haberet suos defectus, sed oportebat *Pharisæum* proprium suum animum inspicere, & non alienum, sed ideo tam perspicax erat in alienis, quia prorsus cæcus erat in propriis.

Videamus modo quid fecerit *Jacob* cum tunicam sanguinolentam *Iosephi* videret, & illi qui attulerant, dicerent: *Vide utrum tunica filii tui sit, an non*: Ah!, inquit, *fili mei tunica est: Fera pestimacome dit eum, bestia devoravit Ioseph: Scissisque vestibus indutus est cilicio, lugens filium suum multo tempore: Congregatis autem cunctis liberis ejus ut lenirent dolorem Patris, noluit consolationem accipere, sed ait: Descendam ad filium meum lugens in infernum.*

Non est hic dolor absimilis dolori *Davidis* cum deploraret mortuum suum filium *Absalonem*; de quo sic ait Scriptura *lib. 2. Reg. cap. 19. & 19. Contristatus rex, ascendit cenaculum porta, & flevit, & operuit caput suum, & clamabat voce magna: Fili mi Absalon, Absalon fili mi, quis mihi tribuat ut ego moriar pro te, Absalon fili mi, fili mi Absalon.*

Ecce quantus utriusque dolor propter mortem filii sui, sed non habebat uterque eandem rationem sic dolendi ac flendi. *David* enim deplorabat mortem animæ filii sui, & *Jacob* mortem corporalem sui *Iosephi*. Uterque laudabiliter, *David* tamen laudabilius, quia flebat mortem æternam *Absalonis*, sciebat enim, aut certè magnam rationem suspicandi habebat quod absque pœnitentiâ mortuus esset in peccato: Justè flebat, inquit *Gregorius* filium parricidam, *David* vir sanctus erat, propterea non adeo curabat temporalem filii mortem, quàm æternam, Cogitabat enim secum: Ergone filius meus *Absalon*

salon

salon meus, jam ardet in inferno & privatus visione divina in æternum exul è cælo? Si enim ipse aliquando, ut fatetur, toto corpore contremisceret, cum cogitaret annos æternos, & vereretur ne Deus illum in æternum projiceret, quanto horrore putamus percussum, cum cogitaret *Abfalonem* suum de facto in æternum projectum esse à Deo? hinc non est mirum quod totus dolore obrutus, non voce submissa, sed magno ululatu, quocumque iret per palatium, exclamaret, ita ut omnes audire possent: *O fili mi Absalon, miser Absalon!* quis mihi det ut ego moriar pro te, paratus morte sua temporali, æternam illius redimere.

Filii im-
morigeri.

Hic recordor illius quod legi apud *Petrum Iavricum tom. 2. Histor. Indica.* Quædam inquit, femina gentilis per plures annos idola sua rogaverat ut prolem nancisceretur, sed incassum, tandem edocta ut Deum Christianorum invocaret, fecit, & ecce nondum anno evoluta prolem masculam peperit, quam in baptismo *Crucem* appellari voluit, deinde aliam peperit, cui & *Crucis* nomen imposuit, tertiam enixa est, & hanc quoque *Crucem* appellari voluit: Jamque ad fidem conversa, singulis diebus veneris cum suis tribus *Crucibus*, ad templum, *Christum* crucifixum veneratione, suamque ternam prolem oblatura properabat.

Quod filii hodieque deberent gerere nomen *Crucis*, quia parentibus *crucis* sunt, ut non immerito, juxta commune proverbium, dici posset, quæque domus habet suam crucem: Quantum enim doloris, & afflictionis multi parentibus afferunt dum malè se gerunt? dum mortem animæ, & simul æternam, peccando incurrunt? & tamen quot parentes reperias qui tunc non plorent filios suos ut *David* sed uberrimis lacrymis temporalem illorum mortem ut *Jacob*.

Hoc deplorat *Augustinus in Psal. 57.* Audite me, inquit, fratres, Christiani sumus, & tamen plerumque si filius cujusquam moriatur, plangit illum; si peccet, non illum plangit: Tunc erat plangendus, tunc enim pejus mortuus erat luxuriosè vivendo, quam moriendo luxuriam finiens: Tunc quando faciebat illa in domo tua, non solum mortuus erat, sed & fœtebat: Hæc dolenda sunt.

Augustinus vult dicere: Si Ethnici, & Athei hominem peccato mortuum non plangant tolerabile videri posset, cum mortem animæ, amissionem gratiæ & gloriæ, mortem in pœnis inferni æternam non apprehendant: At nos, inquit *Augustinus*, Christiani sumus

ferimus, vitam gratiæ, vitam gloriæ, vitam animæ æternam, summum aliquod *bonum* esse, quo per peccatum mortale privamur, fide certa credimus; intollerabile est, tunc non plorare: Flere mortem filii corporalem ut *Jacob*, nullus improbat, hoc enim docet natura, sed non deslere filii mortem æternam, quam *David* in *Ab-salone* filio suo tantopere deplorabat, hoc Christianum non est, sed Ethnicum & impium.

DISCURSUS VII

Ioseph venditur ab Ismaëlitis in Ægypto Putiphari Magistro militum Pharaonis.

Perfeverante *Jacob*, inquit Scriptura, *in fletu, Madianita vendiderunt Ioseph in Ægypto Putiphari eunucho Pharaonis, magistro militum.*

Quod postea paulo clariùs explicat *cap. 39. Ioseph igitur, inquit, ductus est in Ægyptum, emitque eum Putiphar Eunuclus Pharaonis, princeps exercitus, vir Ægyptius, de manu Ismaelitarum, à quibus perductus erat.*

Tunc addit Scriptura: *Fuit Dominus cum eo, & erat in cunctis prospere agens, habitavitque in domo Domini sui.*

Mira res, cum in domo patris sui degeret *Ioseph*, non legitur Deus illi adfuisse, ne quidem tum, cum apud patrem fratres suos de crimine pessimo accusaret. Hinc patet quod miseriæ magis impetrent patrocinium Numinis, quam zelus & felicitas. *Ioseph* servituti suæ debet adscribere quod Dominus esset cum eo. Tantum abest ut quis miser esse recuset, ut hoc optandum sit vel maximè, quando quidem miseriæ & Deus uno nexu vinciantur.

Hoc præ cæteris hic notandum quod inter felicitatem & servitutem *Iosephi* nihil temporis intercesserit: Cum enim dixisset Scriptura, quod venditus esset in servum, statim subnectit: *Et erat in cunctis prospere agens*: Non poterat enim non esse felix, etiam in servitute, quando Dominus erat cum eo: Etiam inter vincula crescit felicitas, quando Deo in servitute servitur: ut enim quis maximè miser, maximè felix sit, sufficit Deum illi adesse? Plurimi tamen omnia curant, omnia colunt, uno Deo excepto, quasi vero ut felices esse possemus, oporteret à Deo abscedere. Ergone dubitabit aliquis an Deus felicitatem efformare possit inter miseras, qui tot præstantissimas gemmas, delicias hominum, producit inter medias tempestates & fluctus Oceani? F. Cla-

Deum se-
cum ha-
bere ma-
ximè fe-
licitas.